

Οικονομική ανάκαμψη και χρηματοδότηση της έρευνας

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ

Συνιστώ για ανάγνωση το βιβλίο "Economic Prosperity Recaptured: The Finnish Path from Crisis to Rapid Growth" (Η Επανάκτηση της Οικονομικής Ευημερίας: Η Φινλανδική πορεία από την Κρίση στην Ταχύρυθμη Ανάπτυξη) των S. Honkarpohja et al. (MIT Press, 2009).

Οι συγγραφείς, αναλύουν διεξοδικά στο φώς της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, το μετασχηματισμό της φινλανδικής οικονομίας σε μία από τις πιο ανταγωνιστικές οικονομίες υψηλής τεχνολογίας, προϊόν του οικονομικού μετασχηματισμού που προέκυψε από την αντιμετώπιση της βαθιάς κρίσης που βίωσε η χώρα αυτή στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Πολιτικοί με διορατικότητα βασιζόμενοι σε κοινωνική και πολιτική συναίνεση επένδυσαν στην έρευνα και στην τεχνολογία για να μετασχηματίσουν τη φινλανδική οικονομία από τον παραδοσιακό της προσανατολισμό σε δασικά προϊόντα, ναυπηγεία και αγροκτηνοτροφία, σε νέους τομείς τεχνολογίας αιχμής (λ.χ. τηλεπικοινωνίες) και τη μετεξέλιξη των παραδοσιακών σε καινοτόμους, με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών. Η Φινλανδία συνεχίζει έκτοτε να επενδύει συνεπώς και σταθερά στην έρευνα με 3,47% του

Ακαθάριστου Εθνικού της Προϊόντος (ΑΕΠ) το 2008. Η Κύπρος αντίστοιχα μόνο το 0,45%, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο 1,8%. Η ανάγκη καινούργιου «κοιτάγματος» του φινλανδικού μετασχηματισμού προκύπτει από τον προβληματισμό για την παγκόσμια οικονομική κρίση και τη χρεοκοπία των νεοφιλελεύθερων ψευδοθεωριών περί «νέας οικονομίας». Το φινλανδικό παράδειγμα, με τις ουσιαστικές κρατικές επενδύσεις στην έρευνα και την ποιοτική παιδεία, προβάλλει

σύγχρονο και ελκυστικό. Πλειάδα κρατών (λ.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, ΗΠΑ, Γερμανία, Ελλάδα, Φινλανδία) επιλέγουν να υπερβούν την κρίση μετασχηματίζοντας ταυτόχρονα τις οικονομίες τους με σημαντικές αυξήσεις στους προϋπολογισμούς έρευνας, με ενίσχυση της ποιοτικής εκπαίδευσης με σύγχρονες υποδομές – όχι όμως η Κύπρος.

Ποιές είναι οι δικές μας επιλογές για την έξοδο από την κρίση; Ο προϋπολογισμός που μόλις κατατέθηκε στη Βουλή προτείνει προκρούστειες περικοπές στην Έρευνα. Με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό, η Κύπρος, ουραγός ανάμεσα στις "27" της ΕΕ σε επενδύσεις για την Έρευνα, αποστασιοποιείται ακόμη περισσότερο από όλες τις

ευρωπαϊκές χώρες, σε μεγέθη και προσανατολισμό. Τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης παρακάμπτουν το δρόμο ανάκαμψης με την αναδόμηση της οικονομίας σε οικονομία γνώσης και υψηλής τεχνολογίας.

Δεν είναι αργά. Η κυβέρνηση έχει δείξει έμπρακτα στο παρελθόν, όπως και οι προηγούμενες κυβερνήσεις, ότι εκτιμά τη σημασία της έρευνας αυξάνοντας σημαντικά τα κονδύλια στήριξής της. Αξίζει να ανατρέξει κανείς στην περσινή χρηματοδότησή της,

στη διορατική πολιτική των θέσεων του προέδρου περί έρευνας διατυπωμένη διά στόματος του υφυπουργού παρά τω Προέδρω Τ. Χριστοφίδη στη «Βραδιά του Ερευνητή», ή πιο πρόσφατες δηλώσεις του υπουργού Παιδείας Α. Δημητρίου στην υπογραφή ερευνητικής συμφωνίας του Πανεπιστημίου του Ιλνός και του Ινστιτούτου Κύπρου. Παρόμοια θετική, και εξαιρετικά εποικοδομητική, είναι και η θέση των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Η συναντίληψη αυτή, όπως και παλιά έχω επιχειρηματολογήσει, αποτελεί εξαιρετική, θετική παρακαταθήκη, που πρέπει να περιφρουρηθεί. Και να υλοποιηθεί. Χωρίς μικροκομματικές αντιπαραθέσεις, όλοι οι κοινωνικοί και πολιτικοί φορείς πρέπει να συναινέσουν για την ενίσχυση της έρευνας και των υποδομών της. Είναι απαραίτητη ανάγκη η άμεση αναδιάρθρωση του προϋπολογισμού ώστε να συνάδει με τις πρόσφατες διακηρύξεις της κυβέρνησης, αλλά και του κυβερνητικού προγράμματος, όπως και η στήριξη μιας τέτοιας αναδιάρθρωσης από όλα τα κόμματα της Βουλής, σύμφωνα επίσης με τις δικές τους διακηρύξεις.

Τι μορφή θα έχει η κυπριακή οικονομία όταν η οικονομική λαίλαπα κοπάσει; Αυτό θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις επιλογές που θα κάνουμε τώρα. Ίσως η καταληκτική πρόταση του σχολιασμού του προαναφερθέντος βιβλίου από τον Καθηγητή Οικονομικών του Χάρβαρντ Philippe Aghion δίνει την απάντηση: «..... το βιβλίο αυτό των Φινλανδών οικονομολόγων διδάσκει πολλά περί διαμόρφωσης πολιτικής και ιδιαίτερα πώς να αντιμετωπίσουμε τη σημερινή οικονομική κρίση». Ήδη άρχισα να το δωρίζω στους γνωστούς μου πολιτικούς.